

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

Aan de fractie van CDA
mevrouw G. Heine

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake Elektriciteitsnet en
netcongestie
BEHANDELD DOOR
DHEMM (Davy) Pieters

DATUM
1 februari 2024
Verz. 1 februari 2024
TELEFOONNUMMER
043 350 5961

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2024.00013

E-MAILADRES
Davy.Pieters@maastricht.nl

FAXNUMMER
--

UW REFERENTIE

Geachte mevrouw Heine,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Hoe staat het elektriciteitsnet in Maastricht ervoor? Is er extra capaciteit en zo ja hoeveel? Hoeveel extra capaciteit wordt er in de komende jaren verwacht?

Antwoord 1:

Nederland is bezig met een enorme verbouwing van haar energienet. Het huidige elektriciteitsnet is in tachtig tot honderd jaar tijd geleidelijk aangelegd, maar moet in vijftien jaar minstens in omvang worden verdubbeld. Het aantal gasaansluitingen neemt tegelijkertijd af door de energietransitie. De ontwikkelingen gaan rap. De industrie wordt elektrisch, er komen meer laadpalen, warmtepompen, zonnepanelen en windturbines. De drukte op het elektriciteitsnet is immens en wordt alleen maar groter. De "verbouwing" is nog lang niet klaar, maar in het hele land lopen we tegen de grenzen van het elektriciteitsnet aan.

Het Nederlandse elektriciteitsnet bestaat uit meerdere spanningsniveaus met bijbehorende netten: hoogspanning, middenspanning en laagspanning. TenneT is in Nederland verantwoordelijk voor het hoogspanningsnet (de "snelwegen"), Enexis Netbeheer is in Limburg verantwoordelijk voor het middenspanningsnet (de "provinciale wegen") en het lokale laagspanningsnet (dat elektriciteit transporteert van en naar kleinverbruikers zoals huishoudens, kleine bedrijven en maatschappelijke instellingen). Deze netten zijn aan elkaar gekoppeld via verschillende soorten stations.

Op het Limburgse elektriciteitsnet is er sinds juni 2022 sprake van "transportschaarste" (lees: tekort aan capaciteit en ruimte), met "netcongestie" (lees: filevorming) tot gevolg. Inmiddels geldt deze situatie voor het gehele Nederlandse elektriciteitsnet. Dit wil zeggen dat op piekmomenten het stroomnet voor zowel afname van elektriciteit als teruglevering van opgewekte elektriciteit ("invoeding") overbelast is. De actuele stand van zaken voor Nederland kan worden bekeken via de zogenaamde "[Capaciteitskaart](#)" van de gezamenlijke Nederlandse netbeheerders.

DATUM
1 februari 2024

Aanvragen voor zogenaamde grootverbruikersaansluitingen (groter dan 3x 80 Ampère) komen nu vanwege de genoemde transportschaarste op een wachtlijst te staan. De actuele stand van zaken van de wachtlijsten binnen Limburg is te vinden via de [website](#) van Enexis Netbeheer. Voor zogenaamde kleinverbruikersaansluitingen (tot 3x 80 Ampère) die vooral door huishoudens wordt gebruikt, geldt op dit moment geen transportschaarste.

Aangezien het een landelijk probleem is, is er eind 2022 ook een [Landelijk Actieprogramma Netcongestie](#) opgesteld dat drie sporen onderscheidt. Deze sporen vormen sindsdien de basis voor daaropvolgende vervolgacties op landelijk niveau en daarom zullen we in de beantwoording ook op verschillende plaatsen aan refereren:

1. Sneller bouwen en het sneller realiseren van netuitbreidingen;
2. Sterker sturen op betere benutting van het net;
3. Vergroten van flexibele capaciteit: publiek-private acties voor slimme oplossingen.

Netuitbreidingen

Netuitbreidingen zijn ook gerelateerd aan uitbreiding van de capaciteit van de hoogspanningsstations van TenneT (voor Zuid-Limburg is dan station Graetheide van belang) en de middenspanningsstations van Enexis Netbeheer (voor Maastricht en delen van onze buurgemeenten gaat het dan om de stations in Limmel, Wittevrouwenveld, Heer en Boschpoort).

De Nederlandse netbeheerders (waaronder TenneT en Enexis Netbeheer) hebben recent hun ontwerp-Investeringsplannen 2024 ([TenneT](#) en [Enexis Netbeheer](#)) ingediend bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Wij hebben zienswijzen ingediend op de eerdere conceptversies van de Investeringsplannen, waarin we de urgentie hebben benadrukt van verdere versnelling van uitbreidingsinvesteringen en hebben aangegeven dat we als gemeente graag proactief met de netbeheerders meedenken hoe we dergelijke plannen kunnen helpen versnellen. Met Enexis Netbeheer hebben we dan ook een steeds nauwere samenwerking.

Wat betreft de planning voor uitbreiding van het hoogspanningsstation in Graetheide, geeft Enexis Netbeheer in haar [reactie](#) op de ingediende zienswijze het volgende aan: "In 2024 starten Enexis Netbeheer en TenneT een gezamenlijk project om netvisies op te stellen voor het gehele hoogspanningsnet in Limburg (en Brabant). Hierin zal ook meer duidelijkheid komen over de exacte planning van de uitbreiding van Graetheide.". Het is niet mogelijk om de hiermee extra beschikbaar komende capaciteit in cijfers uit te drukken.

Zoals het [ontwerp-Investeringsplan 2024 van Enexis Netbeheer](#) aangeeft, wordt in Limmel in 2026 geïnvesteerd in de uitbreiding van de capaciteit en in 2028 wordt in Heer geïnvesteerd in de uitbreiding van de capaciteit. Zodra TenneT vervolgens extra vermogen heeft vrijgegeven op het hoogspanningsnet, onder andere afhankelijk van de werkzaamheden bij hoogspanningsstation Graetheide, komt de beschikbare extra capaciteit van Limmel en Heer beschikbaar.

Betere benutting van het net

Een andere manier om capaciteit – wellicht al op kortere termijn – op het elektriciteitsnet beschikbaar te krijgen, is via efficiëntere benutting van het elektriciteitsnet. Hierbij gaat het over het blijven zoeken naar mogelijkheden voor verdere energiebesparing, slimmere oplossingen "achter de meter", nieuwe

DATUM
1 februari 2024

(flexibele) contractvormen en het met meerdere partijen samen werken aan oplossingen. Zie de beantwoording van vragen 8 en 9 voor een aantal voorbeelden.

Vraag 2:

Hoe groot is op dit moment de capaciteitsvraag in Maastricht en wat is de prognose tot 2030 dus met de verwachte zonneparken, warmtepompen, laadpalen en de elektrificatie van de industrie meegenomen? Kunt u deze verwachte capaciteitsvraag uitsplitsen tussen huishoudens en bedrijven?

Antwoord 2:

Voor de beantwoording van deze vraag maken we onderscheid tussen enerzijds kleinverbruikersaansluitingen (tot 3x 80 Ampère) als indicatie voor huishoudens en anderzijds grootverbruikersaansluitingen (groter dan 3x 80 Ampère) als indicatie voor bedrijven.

We weten niet hoe groot op dit moment de capaciteitsvraag in Maastricht is naar kleinverbruikersaansluitingen, omdat dergelijke gegevens niet op dergelijk gedetailleerd niveau beschikbaar zijn. Voor grootverbruikersaansluitingen is wel bekend hoeveel capaciteitsvraag er is doordat de [website](#) met actuele informatie over wachtlijsten per middenspanningsstation de gevraagde capaciteit voor teruglevering en afname bevat:

Peildatum: 8 januari 2024	Afname	Teruglevering
Boschpoort	3,5 MW	7,9 MW
Heer	13,1 MW	9,2 MW
Limmel	78,1 MW	213,1 MW
Wittevrouwenveld	13,1 MW	3,1 MW

We kunnen geen specifieke prognose tot 2030 geven voor Maastricht. In zijn algemeenheid geldt dat de netbeheerders prognoses en verschillende scenario's hebben [uitgewerkt](#) ter onderbouwing van hun Investeringsplannen, waarbij hoe dan ook wordt uitgegaan van een zogenaamde "autonome groei" door de overstap naar elektrische warmtepompen en laadpalen door huishoudens. Daarnaast nemen de netbeheerders ook de landelijke prognoses voor publieke laadpalen en van de Regionale Energiestrategieën mee.

Vraag 3:

Kunnen de wethouder en Enexis garanderen dat huishoudens die de komende jaren allerlei uitgaven doen (elektrisch koken, elektrisch rijden, hybride warmtepomp) ook daadwerkelijk deze groei aan elektrisch verbruik mogen en kunnen doen van Enexis? Oftewel kan er gegarandeerd worden dat het elektriciteitsnet dit aankan?

Antwoord 3:

Nee, er kunnen geen garanties worden gegeven. In zijn algemeenheid geldt wel dat Enexis Netbeheer voor hun investeringsplannen uitgaat van een "autonome groei", die gebaseerd is op het overstappen van elektrisch koken, (hybride) warmtepompen en elektrisch rijden. Particuliere zonnepanelen en warmtepompen kunnen vooralsnog dan ook gewoon worden aangesloten. Tegelijkertijd kan niet helemaal worden uitgesloten dat ook op het laagspanningsnet bij kleinverbruikersaansluitingen problemen kunnen ontstaan (zoals recent in Almere en Apeldoorn is gebleken), maar alles is erop

DATUM
1 februari 2024

gericht om problemen te voorkomen. Minister Jetten heeft hierover op 22 januari 2024 een [Kamerbrief](#) gestuurd.

Vraag 4:

Zijn er op dit moment grootbedrijven en of bedrijfsmatige projecten die geen aansluiting op het net krijgen? Wat is de verwachting voor de komende tijd?

Antwoord 4:

Ja, ook Maastrichtse bedrijven en projecten hebben – net als in de rest van Nederland – te maken met netcongestie. De verwachting is dat meer bedrijven en projecten hier de komende jaren mee te maken gaan krijgen, omdat de grootschalige uitbreiding van het elektriciteitsnet een aantal jaren vergt.

Vooruitlopend op nieuwe wetgeving in 2024 zijn we als gemeente sinds begin vorig jaar wel al in gesprek met deze bedrijven en proberen we om samen met partners tot oplossingen te komen.

Zie ook de [Raadsinformatiebrief Update netcongestie](#) (27 juni 2023), [Raadsinformatiebrief Stand van zaken Uitvoeringsprogramma Energie- en warmtetransitie 2023-2026](#) (21 december 2023) en de beantwoording van vraag 8.

Vraag 5:

Gezien gemeente Maastricht een ZES-gemeente is, is de vraag voor meer laadvoorzieningen urgent. Welke gevolgen heeft de stand van het elektriciteitsnet hiervoor?

Antwoord 5:

De gemeente Maastricht werkt aan een dekkend netwerk met publieke laadpalen, waarbij voor nagenoeg iedereen binnen een loopafstand van maximaal 300 meter een publieke laadpaal beschikbaar is. Dit netwerk wordt in 2024 gecompleteerd. In de daaropvolgende jaren wordt het netwerk van publieke laadpalen verder uitgebreid door op basis van gebruik van de bestaande laadpalen extra palen bij te plaatsen op deze locaties. Binnen de Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) zone worden in 2024 en 2025 gegroepeerd extra laadpalen bijgeplaatst om te voldoen aan de laadbehoefte van elektrische bestel- en vrachtvoertuigen met een 'thuis' binnen de zone, die niet op eigen terrein kunnen parkeren en laden.

Deze reguliere publieke laadpalen worden met een kleinverbruikersaansluiting (maximaal 3x80 Ampère) aangesloten op het laagspanningsnet. Op het laagspanningsnet is vooralsnog geen sprake van netcongestie.

Ondernemers die op eigen terrein laadvoorzieningen willen realiseren voor grotere aantallen voertuigen kunnen te maken krijgen met netcongestie. Voor het verzwaren van een bestaande grootverbruikersaansluiting of het aanvragen van een nieuwe grootverbruikersaansluiting geldt een lange wachttijd. Mogelijk bieden creatieve oplossingen als het delen van capaciteit met de burens of gebruik maken van een batterij om energie te bufferen hier enige uitkomst. Samen met de collega's van Zuid-Limburg Bereikbaar helpen we ondernemers om tot concrete oplossingen te komen.

DATUM
1 februari 2024

Vraag 6:

Kunt u aangeven hoeveel aanvragen er in 2023 van bedrijven en huishoudens waren voor laadvoorzieningen? Hoeveel van deze aanvragen zijn goedgekeurd dus hebben of krijgen de laadvoorziening? (Mochten aanvragen niet via de gemeente verlopen zijn, dan graag deze gegevens ophalen bij de desbetreffende bedrijven)

Antwoord 6:

Publieke laadpalen worden door de Gemeente Maastricht grotendeels proactief geplaatst, zonder dat hiervoor een concrete aanvraag is ingediend. Op dit moment staan er ongeveer 325 publieke laadpalen in Maastricht. In 2024 worden er nog ongeveer 100 publieke laadpalen geplaatst en de komende jaren neemt het aantal publieke laadpalen verder toe op basis van het gebruik van de huidige laadpalen. Het is daarnaast mogelijk om een publieke laadpaal aan te vragen (via Vattenfall) als er geen mogelijkheid is om op eigen terrein te laden. In de meeste gevallen kan er dan worden verwezen naar een publieke laadpaal in de buurt die al is gerealiseerd of binnenkort wordt gerealiseerd. Als dat niet het geval is, wordt er een publieke laadpaal bijgeplaatst in de directe omgeving.

In 2023 zijn er 17 individuele aanvragen ingediend:

- *1 vereist een netuitbreiding en hiervoor zoeken we een nieuwe locatie (omdat dit lang gaat duren)*
- *2 zijn inmiddels gerealiseerd*
- *4 zijn nog in behandeling*
- *10 zijn om verschillende redenen afgewezen (laadpaal al in voorbereiding, bestaande paal in omgeving, eigen parkeergelegenheid etc.)*

Laadvoorzieningen op eigen terrein kunnen op eigen gelegenheid worden aangelegd, zonder hiervoor een aanvraag te hoeven doen bij de gemeente of de netbeheerder. Als hiervoor een verzekering van de netaansluiting nodig is, dient deze te worden aangevraagd bij Enexis Netbeheer. Hierbij wordt niet geregistreerd waarom de netverzekering wordt aangevraagd.

Vraag 7:

Hoeveel aanvragen verwacht u dit jaar vooral gezien de aankomende Zero Emissie Zone? Kan het net dit aan?

Antwoord 7:

Het is niet bekend hoeveel aanvragen voor netaansluitingen zullen worden aangevraagd. Zolang het netaansluitingen zijn die binnen de grenzen van een kleinverbruikersaansluiting vallen is er nog geen sprake van netcongestie. Tevens worden er private laadpalen gerealiseerd op bestaande aansluitingen, waarvoor geen nieuwe of grotere aansluiting nodig is. Binnen het project ZES is uitvoerig met ondernemers gesproken, waarbij we hebben getoetst of de plannen van de gemeente op het gebied van laadinfrastructuur voldoen aan de verwachte behoeften van de ondernemers in relatie tot ZES. Dit bleek het geval.

Vraag 8:

Hoe wordt hier invulling aan gegeven in Maastricht?

DATUM
1 februari 2024

Antwoord 8:

Als het gaat om het sturen op betere benutting van het elektriciteitsnet, zie dan ook de [Raadsinformatiebrief “Stand van zaken Uitvoeringsprogramma Energie- en warmtetransitie 2023-2026”](#) van 21 december 2023.

We zijn in 2023 gestart met de pilot “GebiedsGerichte Aanpak (GGA) Beatrixhaven”. Naast energiebesparing ligt de focus momenteel op de voorbereidingen voor het opzetten van een zogenaamde “Smart Energy Hub” (SEH). Een SEH zorgt voor een “energiesysteem in balans” zodat er lokaal op ieder moment voldoende (duurzame) energiedragers beschikbaar zijn, zoals elektriciteit en – indien van toepassing – warmte, koude, waterstof of andere duurzame brandstoffen. De beschikbare (hernieuwbare) energiebronnen worden zo met een SEH optimaal benut. Het opzetten van een SEH gebeurt in samenwerking met Enexis Netbeheer. De verwachting is dat de (wettelijke) mogelijkheden voor onderlinge samenwerking en energie-uitwisseling medio 2024 beschikbaar zijn, maar wijziging van wet- en regelgeving vindt plaats op landelijk niveau.

Vanwege bovengenoemde problematiek rondom netcongestie is eind 2023 (vervroegd) gestart met de voorbereidingen voor een gebiedsgerichte aanpak in Randwyck/Maastricht-Zuid. Hiervoor is een kwartiermaker aangesteld. Er wordt hierbij aangesloten bij de gebiedsontwikkeling in Randwyck / Brightlands Maastricht Health Campus.

Daarnaast zijn we ook in Bosscherveld met diverse ondernemingen in gesprek om specifieke casussen rondom netcongestie te ondersteunen.

We informeren en werken samen met bedrijven via bestaande netwerken zoals Maastrichts Energie Akkoorden (MEA), Samenwerkende Industrieterreinen Maastricht (SIM) en Zuid-Limburg Bereikbaar (ZLB).

Een mooi voorbeeld van het gebruik van nieuwe contractvormen is het afsluiten van zogenaamde “flexcontracten”. Enexis Netbeheer heeft [recent](#) een nieuw flexcontract gesloten met Vogten Staal, waardoor dit bedrijf ondanks de situatie van netcongestie toch kan uitbreiden.

We roepen bedrijven en andere organisaties op om met elkaar het gesprek aan te gaan over hun energievoorziening en hoe zij elkaar wellicht kunnen helpen. Uiteraard zijn we als Gemeente Maastricht graag bereid om bij te dragen aan dergelijke gesprekken, omdat dit kan bijdragen aan het deels oplossen van het gezamenlijke probleem van transportschaarste en netcongestie.

Vraag 9:

Welke manieren zijn er en lopen hier gesprekken over met grootbedrijven en industrie?

Antwoord 9:

Zie beantwoording van vraag 8.

Vraag 10:

Hoe denkt de wethouder huishoudens hierin mee te krijgen, denk aan het slim gebruik van zonnepanelen?

DATUM
1 februari 2024

Antwoord 10:

Dankzij particulieren (huishoudens) is de verduurzaming van ons energiesysteem afgelopen jaren in een stroomversnelling gekomen. Nederland is na Australië het land met de meeste zonnepanelen per inwoner en wereldwijd één van de koplopers in het realiseren van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Tegelijkertijd lopen we in deze “transitie” nu aan tegen de grenzen van het elektriciteitsnet.

De nieuwe realiteit is dat onze energievoorziening geen vanzelfsprekendheid is. Eenieder van ons kan bijdragen aan (een deel van) de oplossing. Als gemeente kunnen we bijdragen aan het versnellen van ruimtelijke-ontwikkelingsprocedures in relatie tot uitbreidingen van het elektriciteitsnet, zoals de verdubbeling van het aantal transformatorhuisjes in Maastricht. Bedrijven kunnen bijdragen door met elkaar in gesprek te gaan over hun gezamenlijk energiebehoefte, het niet meer onnodig vasthouden aan gecontracteerde piekcapaciteit en eventueel zelfs het opzetten van een mogelijke gezamenlijke SEH. Voor particulieren (huishoudens) worden veel “prikkel” en stimulansen vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving en financiële regelingen.

Ik roep ook particulieren op om toch te blijven nadenken over en open te staan voor volgende stappen, zoals slimme oplossingen van apparaten (bijvoorbeeld zonnepanelen). Inwoners kunnen altijd terecht in ons [Klimaathuis](#) voor nadere informatie en advies.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

John Aarts
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality

en

Hoogachtend,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen